

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อการทำงานและการประกอบอาชีพ มุ่งผลิตกำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ระดับช่างฝีมือ และระดับช่างเทคนิค การอาชีวศึกษาจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ ความสามารถ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ รวมทั้งการสร้างอุปนิสัยที่ดีและจำเป็นในการทำงาน โดยมุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพที่จะเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ชาติ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2542 : 14) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวโน้มการจัดการอาชีวศึกษา พบว่า การอาชีวศึกษากำลังได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากความต้องการของตลาดแรงงานเป็นเครื่องชี้ทิศทางการเลือกเรียนของเยาวชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538 : 15)

วิธีสอนด้านวิชาชีพเป็นการศึกษาที่ต้องการความรู้ทางทฤษฎีและทักษะปฏิบัติการสอนจึงต้องประกอบด้วยเนื้อหาวิชาและการฝึกทักษะความชำนาญในวิชาชีพนั้น อาจารย์จึงเป็นต้นแบบที่ดีและเป็นผู้ใกล้ชิดในการแนะนำ สวดิการปฏิบัติและการฝึกทักษะ ตลอดจนการถ่ายทอดเจตคติและคุณธรรมประจำวิชาชีพ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2542 : 106) ศิริชัย จำเนียรสวัสดิ์และคณะ (2539) ได้กล่าวว่า ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ประกอบกับความก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ เป็นผลให้การอาชีวศึกษาต้องนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ในแผนพัฒนาฯ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539) กรมอาชีวศึกษาได้มีวัตถุประสงค์และนโยบายเพื่อพัฒนากรมอาชีวศึกษาทางด้านปริมาณ และคุณภาพให้สามารถผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และบริการ ได้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับระบบงานสื่อการสอน หมวดที่ 1 ข้อที่ 4 ระบุว่า จัดหาและพัฒนาสถานที่ เครื่องมือ ครุภัณฑ์และสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม และ หมวดที่ 8 ข้อ 2 เร่งรัดจัดหาเครื่องมือ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และสื่อการเรียนการสอนวิชาชีพ ระยะสั้นให้เพียงพอ ต่อเนื่องมาถึงแผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) กรมอาชีวศึกษาได้ให้ความสำคัญในการสนับสนุนการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การพัฒนาอาจารย์ การผลิตสื่อที่มี คุณภาพ การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างสมรรถนะให้กับประเทศ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้สูงขึ้น โดยเฉพาะแผนงาน

หลักที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เน้นการผลิตและพัฒนาสื่อการสอน อุปกรณ์การเรียน ได้กำหนดมาตรการให้อาจารย์ใช้เทคโนโลยีการสอน (Instructional Technology) เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน (กรมอาชีวศึกษา, 2541 : 30)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการศึกษา เรื่องสภาพ ปัญหา ความต้องการการใช้สื่อการสอนและเทคโนโลยีการศึกษาของอาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 9 ของวันชัย ทองสุขโข (2537 : บทคัดย่อ) พบว่า อาจารย์ที่มีปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนส่วนใหญ่ เกิดจากขาดงบประมาณสนับสนุน ไม่มีความรู้ทักษะ ในการใช้อุปกรณ์ นั้น ๆ สื่อการสอนที่ใช้ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา อาจารย์และนักศึกษาต้องการให้วิทยาลัยปรับปรุงการเรียนการสอนและจัดอบรมสัมมนาอาจารย์ให้มีความรู้ในการผลิตสื่อการสอน การใช้สื่อการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และนักศึกษาต้องการให้อาจารย์ให้ความ สนใจในการใช้สื่อการสอนประกอบการเรียนการสอนและต้องการมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอนนั้น ๆ ด้วย ช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา การอาชีวศึกษาไม่ได้มีการกล่าวถึงการนำเทคโนโลยีการสอน มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนอย่างชัดเจน การดำเนินการสอนยังเป็นแบบบรรยาย อาจารย์ยังคงเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน เป็นผลให้คุณภาพของแรงงานที่จบจากการอาชีวศึกษายังมีคุณภาพไม่เป็นไปตามความต้องการ โดยขาดทักษะในการเขียนในทุก ระดับ ขาดทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ ขาดทักษะในสาขาวิชาชีพโดยเฉพาะระดับ ปวช. ไม่ค่อยขยัน ไม่ตรงต่อเวลา ขาดวินัยและความรับผิดชอบในทุกระดับการศึกษา เป็นต้น (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์, 2538 : 15 - 16) สาเหตุที่แรงงานอาชีวศึกษาขาดคุณภาพ อาจสืบเนื่องจากอุปสรรคที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีพ คือ ข้อจำกัดในทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งในด้าน อาจารย์ สื่อการสอน วัสดุและอุปกรณ์ ทรัพยากรเหล่านี้ขาดทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพทำให้นักศึกษา ไม่มีความรู้และทักษะในวิชาชีพเพียงพอในการดำรงชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538 : 262) นอกจากนั้น อาจารย์ที่ดี ต้องมีเทคนิคการสอนดี มีความรู้ดีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เตรียมการสอนล่วงหน้าทุกครั้ง สนใจและติดตามนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้อยู่เสมอ รวมทั้งใช้สื่อประกอบการสอน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา ระดับ ปวช. ของวิทยาเขตเพาะช่าง ระบุว่า อาจารย์ควรเพิ่มอุปกรณ์ช่วยการสอนและเพิ่ม การปฏิบัติให้มากขึ้น สำหรับประเด็นสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้มากที่สุด ได้แก่ เทคนิค การสอนของ อาจารย์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538 : 30)

จากสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้น น่าจะสามารถสรุปได้ว่าปัญหาดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับ การใช้สื่อการสอน เนื่องจากสื่อการสอนเป็นการใช้วัสดุอุปกรณ์ ทฤษฎีการเรียนรู้และกระบวนการ

การออกแบบและพัฒนาระบบ เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน (ไชยยศ เรื่องสุวรรณ, 2533 : 15) ไชยยศ เรื่องสุวรรณ ได้กล่าวไว้อีกตอนหนึ่งว่า (2533 : 114) สำหรับแนวทางการแก้ปัญหาการเรียนการสอน ต้องได้รับการออกแบบวางแผนและพัฒนาให้เหมาะสม การสอนโดยการใช้อสื่อการสอนเป็นวิถีทางในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน และสามารถจัดระบบการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยใช้เวลาในการเรียนรู้ให้น้อยลง รวมถึงการใช้งบประมาณที่น้อยกว่าเมื่อเฉลี่ยค่าใช้จ่ายในการสอนให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมาย ฉะนั้นวิธีแก้ปัญหา คือ การพัฒนาการใช้การสอน โดยอาจารย์ควรมีการวางแผนการใช้สื่อการสอน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามเป้าหมายและเป็นการประหยัดทั้งเวลาและแรงงานในการทำงาน

อีริคสัน และเคิร์ล (Erickson and Curl. 1972 : 13 –170) ได้กล่าวถึงการใช้อสื่อการสอนในอีกทศวรรษหนึ่งว่า โดยทั่วไปแล้ว การใช้อสื่อการสอน เพื่อเกื้อหนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรยึดหลักสำคัญในการปฏิบัติ คือต้องมีหลักในการเลือกโดยเลือกสื่อการสอนให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และต้องมีความเข้าใจตัวผู้เรียน พร้อมทั้งต้องพัฒนาความพร้อมให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนมีหลักการควบคุม การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพการณ์ต่าง ๆ เพื่อสื่อการสอนคุ้มค่ากับเวลานอกจากนั้น ไฮนิคส์และคณะ (Heinich and others. 1996 : 34 – 55) ได้กล่าวว่าการใช้อสื่อการสอน เพื่อให้สื่อการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพในรูปแบบที่เรียกว่า ASSURE Model เพื่อเป็นแนวทางและเตรียมความพร้อมของการใช้อสื่อการสอนก่อนนำไปใช้ในระบบการเรียนการสอน จะต้องประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ การวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียน (Analyze Learners) โดยคำนึงถึงลักษณะทั่ว ๆ ไปของผู้เรียน คือ อายุ ระดับความรู้ สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม รวมทั้งลักษณะเฉพาะของผู้เรียนแต่ละคน การระบุวัตถุประสงค์ (State Objective) เพื่อให้สะดวกในการเลือกสื่อการสอน จัดอันดับกิจกรรม สร้างประสบการณ์ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ซึ่งการประเมิน ผู้เรียนนั้นต้องเป็นสิ่งที่สามารถสังเกตได้ การเลือกสื่อการสอน (Select Methods , Media , And Materials) อาจจะเป็นสื่อการสอนที่มีอยู่แล้วหรือสื่อการสอนที่ออกแบบขึ้นมาใหม่ เพื่อนำสื่อการสอนนั้นไปใช้ต่อไป การใช้อสื่อการสอน (Utilize Media and Materials) ตามขั้นตอนการใช้อสื่อ การสอนต้องการตรวจสอบ ฝึกหัดการนำเสนอ เตรียมสภาพแวดล้อม เตรียมผู้เรียน แล้วจึงนำเสนอสิ่งนั้นซึ่งต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน โดยการกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน การให้ผู้เรียนมีปฏิริยาตอบสนอง (Requir Learner Participation) จะต้องกำหนดพฤติกรรมในตัวผู้เรียนให้เกิดขึ้น เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยการประเมินผล (Evaluate) ซึ่งจะต้องทำ

ทั้งด้านผู้เรียน สื่อการสอน วิธีการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อความคุ้มค่าประโยชน์และ นำผลไปปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการสอนทั้งวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยตรง จากประสบการณ์ด้านการสอนผู้วิจัยพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีการใช้สื่อการสอนน้อย สื่อการสอนที่ใช้ในภาคปฏิบัติจะเป็นสื่อการสอนประเภทของจริงประกอบคำบรรยายขณะทำการสอน ส่วนภาคทฤษฎีพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ใช้สื่อการสอนประเภทแผ่นใส สำหรับใช้เขียนหัวข้อสำคัญเพื่อประกอบคำบรรยาย โดยจะไม่มีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่ศึกษาพฤติกรรมการวางแผนการใช้สื่อการสอนของอาจารย์สังกัดวิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ โดยศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการการวางแผนการใช้สื่อการสอนอย่างเป็นระบบตามรูปแบบ ASSURE ของไฮนิกส์และคณะ เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาประสิทธิภาพของการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ และเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของการอาชีวศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการวางแผนการใช้สื่อการสอนของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการวางแผนการใช้สื่อการสอนของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการวางแผนการใช้สื่อการสอนของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้

2.3 เพื่อศึกษาความต้องการการวางแผนการใช้สื่อการสอนของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้

2.4 เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการวางแผนการใช้สื่อการสอนของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ที่มีคุณลักษณะทั่วไปแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

2.4.1 ระยะเวลาที่ทำการสอน

2.4.2 วุฒิการศึกษา

2.4.3 คณะวิชาที่สังกัด

2.4.4 ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

2.5 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการวางแผนการใช้สื่อการสอนของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ที่มีคุณลักษณะทั่วไปแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

2.5.1 ระยะเวลาที่ทำการสอน

2.5.2 วุฒิการศึกษา

2.5.3 คณะวิชาที่สังกัด

2.5.4 ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

สมมติฐาน

1. อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ที่มีระยะเวลาที่ทำการสอน ต่ำกว่า 6 ปี 6 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีปัญหาการวางแผนการใช้สื่อการสอนแตกต่างกัน
2. อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ที่มีวุฒิกการศึกษาต่ำกว่าหรือเทียบเท่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีปัญหาการวางแผนการใช้สื่อการสอนแตกต่างกัน
3. อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ที่สังกัดคณะวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิชาศิลปกรรมศาสตร์ และคณะวิชาพื้นฐาน มีปัญหาการวางแผนการใช้สื่อการสอนแตกต่างกัน
4. อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน คือ ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน และไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน มีปัญหาการวางแผนการใช้สื่อการสอนแตกต่างกัน
5. อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ที่มีระยะเวลาที่ทำการสอน ต่ำกว่า 6 ปี 6 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความต้องการการวางแผนการใช้สื่อการสอนแตกต่างกัน

6. อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าหรือเทียบเท่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการการวางแผนการใช้สื่อการสอนแตกต่างกัน
7. อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ที่สังกัดคณะวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิชาศิลปกรรมศาสตร์ และคณะวิชาพื้นฐาน มีความต้องการการวางแผน การใช้สื่อการสอนแตกต่างกัน
8. อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน คือ ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน และไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน มีความต้องการการวางแผนการใช้สื่อการสอนแตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย กล่าวได้ดังนี้

1. ทำให้ทราบสภาพ ปัญหา และความต้องการการวางแผนการใช้สื่อการสอนของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้
2. เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาการวางแผนการใช้สื่อการสอนของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ เพื่อนำไปปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียน
3. เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาการวางแผนการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของกรมอาชีวศึกษาที่เน้นทักษะด้านอาชีพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. เป็นแนวทางในการค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวางแผนการใช้สื่อการสอนของสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั่วไป เพื่อให้คุณภาพการศึกษาไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียมอารยประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการการวางแผนการใช้สื่อการสอนของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ความรู้ ความคิด และพฤติกรรมของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการการวางแผนการใช้สื่อการสอน

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาจากขั้นตอนการวางแผนการใช้สื่อการสอนอย่างเป็นระบบ (The ASSURE Model) ของ ไฮนิคส์และคณะ (Heinich and others. 1996 : 34 – 55) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

- 1.1 การวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียน (Analyze Learners)
- 1.2 การระบุวัตถุประสงค์ (State Objectives)
- 1.3 การเลือกสื่อการสอน (Select Methods, Media, and Materials)
- 1.4 การใช้สื่อการสอน (Utilize Media and Materials)
- 1.5 การให้ผู้เรียนมีปฏิริยาตอบสนอง (Require Learner Participation)
- 1.6 การประเมินผล (Evaluate)

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 2.1 ประชากร ได้แก่ อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ จำนวน 498 คน
- 2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ จำนวน 222 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

- 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คุณลักษณะทั่วไปของอาจารย์ คือ
 - 3.1.1 ระยะเวลาที่ทำการสอน จำแนกเป็น
 - 3.1.1.1 ต่ำกว่า 6 ปี
 - 3.1.1.2 6 – 10 ปี
 - 3.1.1.3 มากกว่า 10 ปี
 - 3.1.2 วุฒิการศึกษา จำแนกเป็น
 - 3.1.2.1 ต่ำกว่าหรือเทียบเท่าปริญญาตรี
 - 3.1.2.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.3 คณะวิชาที่สังกัด จำแนกเป็น

3.1.3.1 คณะวิชาบริหารธุรกิจ

3.1.3.2 คณะวิชาคหกรรมศาสตร์

3.1.3.3 คณะวิชาศิลปกรรมศาสตร์

3.1.3.4 คณะวิชาพื้นฐาน

3.1.4 ประสิทธิภาพการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน จำแนกเป็น

3.1.4.1 ได้เข้ารับการอบรม

3.1.4.2 ไม่ได้เข้ารับการอบรม

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพ ปัญหา และความต้องการการวางแผนการใช้สื่อการสอนประกอบด้วย

3.2.1 การวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียน

3.2.2 การระบุวัตถุประสงค์

3.2.3 การเลือกสื่อการสอน

3.2.4 การใช้สื่อการสอน

3.2.5 การให้ผู้เรียนมีปฏิริยาตอบสนอง

3.2.6 การประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การใช้สื่อการสอน** หมายถึง การกำหนดวิธีการการใช้สื่อการสอนประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียน การระบุวัตถุประสงค์ การเลือกสื่อการสอน การใช้สื่อการสอน การให้ผู้เรียนมีปฏิริยาตอบสนอง และการประเมินผล
2. **การวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียน** หมายถึง การพิจารณาด้านความรู้ ความพร้อม และด้านอื่น ๆ ที่จะเป็นการช่วยอาจารย์เลือกวิธีสอนและสื่อการสอนได้อย่างเหมาะสม
3. **การระบุวัตถุประสงค์** หมายถึง สิ่งที่ตั้งขึ้นเพื่อคาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถบรรลุถึงสิ่งใด หรือมีความสามารถใหม่อะไรบ้างในการเรียน

4. **การเลือกสื่อการสอน** หมายถึง การตรวจสอบ การประยุกต์และ การออกแบบสื่อการสอน เพื่อให้ตรงกับลักษณะผู้เรียนและวัตถุประสงค์ของการเรียน
5. **การใช้สื่อการสอน** หมายถึง การดำเนินการการใช้วัสดุ อุปกรณ์และเทคนิควิธีการในการเรียนการสอน
6. **การให้ผู้เรียนมีปฏิริยาตอบสนอง** หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนระหว่างดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน
7. **การประเมินผล** หมายถึง การประเมินกระบวนการเรียนการสอน เพื่อดูว่าผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
8. **อาจารย์** หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอนผู้เรียนและได้รับการบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูสังกัดวิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้
9. **วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้** หมายถึง สถาบันการศึกษาที่สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี และวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช
10. **สื่อการสอน** หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน
11. **สภาพการวางแผนการใช้สื่อการสอน** หมายถึง ลักษณะทั่วไปในการวางแผนการใช้สื่อการสอนของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้
12. **ปัญหาการวางแผนการใช้สื่อการสอน** หมายถึง ข้อจำกัดหรืออุปสรรคในการวางแผนการใช้สื่อการสอน

13. **ความต้องการการวางแผนการใช้สื่อการสอน** หมายถึง สิ่งที่ยากให้มีเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการวางแผนการใช้สื่อการสอน
14. **ระยะเวลาที่ทำการสอน** หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนการสอน ในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำแนกเป็น 3 ช่วงเวลา คือ ต่ำกว่า 6 ปี 6 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี
15. **วุฒิการศึกษา** หมายถึง เอกสารแสดงวุฒิการศึกษา ที่อาจารย์ได้รับจากสถาบันการศึกษา และได้แสดงไว้ ณ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำแนกเป็น 2 ระดับ คือ ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และสูงกว่าปริญญาตรี
16. **คณะวิชาที่สังกัด** หมายถึง ภาควิชาที่วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคได้ เปิดทำการสอน จำแนกเป็น 4 ประเภทวิชา คือ คณะวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิชาศิลปกรรมศาสตร์และคณะวิชาพื้นฐาน
17. **ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน** หมายถึง การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน โดยหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น จำแนกเป็น 2 ประเภท คือ ได้รับการอบรมและไม่ได้เข้ารับการอบรม